

CONCEPTVERSLAG VAN DE VERGADERING VAN DE COMMISSIE RUIMTE EN GROEN, GEHOUDEN OP 17 MEI 2004 IN HET PROVINCIEHUIS TE UTRECHT

Aanwezig:

Dhr. M. van de Groep (Christen Unie), voorzitter, dhr.mr. J.H. Ekkers (gedeputeerde), dhr.drs. J.P.J. Lokker (gedeputeerde), dhr.drs. W.J. Bos (PvdA), mw.drs. A.J. Dekker (D66), mw L.C. Dekkers (CDA), mw. A.J.M. van Dongen (Groen Links), mw. P. Doornenbal-van der Vlist (CDA), dhr.drs. C. de Heer (Christen Unie), mw. A. Jonkers-Cornelisse (SP), dhr. J.F.M. Kloppenborg (Groen Links), mw. J.C. Kramer (PvdA), dhr. C.J. van Kranenburg (Christen Unie), dhr. J.L.N. Schreurs (PvdA), dhr. S.D. Swane (VVD), dhr. B. de Vogel (VVD) en dhr. ir. B.A. Witteman (SP).

Afwezig:

Dhr.dr. R. Bisschop (SGP), mw.mr. M.N. Kallen-Morren (VVD), dhr. G.M. Puffers (LPF), dhr.mr. J.G.M. Reerink (PvdA), dhr.drs. T.G.P.M. Ruijs (CDA), dhr. P. Seldenrijk (CDA) en dhr.drs. R. Vis (Groen Links).

Van ambtelijke zijde aanwezig:

Dhr. L.C.A.W. Graafhuis (adjunct griffier), mw. B. Vet (commissiesecretaris) en mw. G. van Weerd (verslag).

1. Opening

De voorzitter, de heer Van de Groep, opent de vergadering. In het bijzonder heet hij gedeputeerde Ekkers welkom.

2. Mededelingen

- Mevrouw J. Stam, adjunct-griffier, is inmiddels teruggekeerd uit het ziekenhuis. Haar herstel zal nog wel enige tijd in beslag nemen.
- De commissie heeft de gelegenheid om de publieksbijeenkomst in het kader van het streekplan, die vorige week plaatsvond, te evalueren. Op- en aanmerkingen kunnen naar F. Santman, coördinator, worden gemaild. De bijeenkomst is zeer positief verlopen maar wellicht dat er verbeteringen mogelijk zijn.
- Afsproken is dat de commissie R&G in deze vergadering zou nagaan of er, naar aanleiding van de bijeenkomst over kleine kernen, alsnog behoefte is om de beleidsindicatoren voor het platteland aan te passen.
De voorzitter constateert dat de commissie dit niet noodzakelijk vindt.

TER BESPREKING

3. Voorjaarsnota 2004

Mevrouw Doornenbal laat weten dat haar fractie weinig inhoudelijke vragen heeft over de Voorjaarsnota.

Wel heeft het CDA suggesties voor de aanwending van gelden uit het Stimuleringsfonds, nl.:

- voor het agrarische productlandschap
- voor de kleine kernen
- voor de toepassing van het ruilverkavelingsprincipe op bedrijventerreinen.

De heer Bos laat weten dat de bijdrage van de PvdA beperkt blijft tot onderwerpen die deze commissie aangaan. Desondanks merkt hij op dat zijn fractie de Voorjaarsnota een vlak en warrig stuk vindt, met uitzondering van hoofdstuk 2, waarin de financiële kaders worden geschetst. Het stuk bevat in hoofdstuk 1 een aanzet tot urgente onderwerpen die van belang zijn voor het inhoudelijke beleid in de provincie voor 2005, maar het ontbreekt aan analyses en conclusies. Echter, de hoofdstukken 3 en 4 bevestigen een lappendeken van onderwerpen waarin geen 'sense of urgency' meer is te herkennen. Opvallend is het ontbreken van Ruimte en Groen-thema's in de hoofdstukken 3 en 4.

Naar aanleiding van hoofdstuk 5 merkt hij het volgende op.

Streekplan (5.1.2.) MAP-gelden: in 2005 komt er € 6,75 miljoen beschikbaar voor de uitvoering van het streekplan. Het lijkt zijn fractie een grote opgave deze gelden verantwoord weg te zetten. De PvdA zal de begroting 2005 wat dat betreft kritisch beoordelen.

Investeringsimpuls stedelijke vernieuwing (5.1.2.). Voorgesteld wordt om € 10 miljoen te reserveren om de inbreiding in de acht regiogemeenten te faciliteren. Zijn fractie is het daarmee eens maar pleit ervoor om niet meer dan deze acht gemeenten te benoemen, omdat de spoeling met meer dan acht gemeenten te dun wordt. Met betrekking tot de vorm waarin deze gelden worden besteed, stelt hij voor dat de provincie zich inderdaad concentreert op een bijdrage om het planproces gaande te houden. Naast wellicht een bepaalde vorm van subsidie zouden tijdelijk een of twee procesmanagers kunnen worden aangetrokken die gemeenten adviseren in planprocessen, dan wel leiding geven aan lokale aanjaagteams voor gemeenten die daar aan behoefte hebben. Dit naar analogie van de over het algemeen succesvolle VINEX-aanjaagteams.

Actualisering bestemmingsplannen (5.2.b). De vraag is of de provincie gemeenten moet ondersteunen als deze wettelijk opgelegde taken verwaarlozen. Kan de provincie niet beter een positieve sanctie in het leven roepen? Bijvoorbeeld zoals in Brabant waar gemeenten die hun bestemmingsplan op orde hebben, meer provinciale vrijheid krijgen bij bouwplannen?

Zijn fractie heeft ten aanzien van het Stimuleringsfonds de volgende suggesties:

- Wonen en zorg: de PvdA-fractie wil graag een versnelling aanbrengen in de ontwikkeling van de bestuurlijke overeenkomsten die GS aan het ontwikkelen zijn in relatie tot de opgave om tot 2020 24.000 zorgwoningen te realiseren. Spreker verwijst naar het programma 5.3 Wel Thuis. Doelstelling moet zijn om alle bestuurlijke overeenkomsten medio 2005 gerealiseerd te hebben. Daarna moet er geld beschikbaar zijn voor monitoring van de bestuurlijke afspraken.
- Voorts pleit hij voor het opnieuw in het leven roepen van de (zeer succesvolle) opplusregeling. Hij stelt voor om t/m het einde van deze collegeperiode, dus t/m 2007, deze regeling opnieuw in te stellen. Per jaar wordt er € 500.000,- beschikbaar gesteld (geïndexeerd).
- Een andere groep, die als knelpunt wordt ervaren op de woningmarkt, zijn de starters. De provincie zou een prijsvraag kunnen uitschrijven voor de beste starterswoning. Vervolgens kan de provincie één of meer gemeenten bereid vinden om een aantal van deze woningen te bouwen met als koopprijsgrens € 125.000,-.
- Voor zover niet gefinancierd uit het streekplan, verwijst spreker naar zijn suggestie ten aanzien van het Stimuleringsfonds.

De heer De Vogel meent dat de nota een beeld voor de korte en de lange termijn schetst. Hij betwijfelt of dat voldoende is om verantwoorde besluiten te kunnen nemen. De voorjaarsnota moet z.i. meer een "opstapje" zijn voor de begroting.

De VVD-fractie worstelt met het begrip "stelposten" en plaatst daarbij een kritische kanttekening. Stelposten werken "potjesvorming" immers in de hand.

Ook zijn fractie vindt het onjuist om gemeenten, die achter blijven bij het actualiseren van hun bestemmingsplannen, als het ware te gaan subsidiëren. De PvdA heeft zojuist betoogd om de werkwijze om te draaien, nl. degenen die goed werk hebben gedaan te belonen. De VVD ondersteunt deze opmerking.

Voorts verwijst hij naar de opmerkingen over de Grondbank. Het voorstel mag geen doel op zich zijn. De VVD ondersteunt een terughoudend beleid terzake. Voorzichtigheid is hier geboden.

Groen Links meent dat de Voorjaarsnota in eerste instantie heel duidelijk ingaat op maatschappelijke dilemma's, echter, vervolgens wordt het beleid toch weer sectoraal en op dienstenniveau benaderd. De voorstellen ten aanzien van de Grondbank, in het kader van het Stimuleringsfonds, spreken zijn fractie aan. Daarmee kunnen ook problemen in het veenweidegebied worden opgelost. Ook kan het Stimuleringsfonds worden ingezet voor het bevorderen van de duurzaamheid in natuur en landschap en stedelijke vernieuwing.

Extra aandacht moet worden gegeven aan de duurzame plattelandsvernieuwing met behoud van de kwaliteit van het landschap. Zijn fractie pleit ervoor om daarvoor ook Europese middelen in te zetten. In een gesprek met Landschapsbeheer Utrecht kwam naar voren dat er in 2003 is bezuinigd op de streekgebonden erfbeplanting. Zijn fractie is er voor om ook dit element een extra impuls te geven.

Mevrouw Dekker vindt het verheugend dat er toch weer voldoende financiële middelen zijn die voor allerlei belangrijke ontwikkelingen kunnen worden aangewend. D66 wil het Stimuleringsfonds ook graag benutten voor het bevorderen van de kennismaatschappij en het wonen.

De Grondbank kan een belangrijk instrument zijn om doelen te bereiken.

Niet duidelijk komt naar voren hoe in de toekomst met het Stimuleringsfonds moet worden gewerkt. Enerzijds wordt opgemerkt dat er geen sprake mag zijn van subsidiemaatregelen of investeringen, anderzijds wordt niet aangegeven wat dan wel wenselijk is. Graag wil zij meer weten over de systematiek terzake.

De heer De Heer stelt voor drie belangrijke trends aangaande de groene beleidsvelden alsnog op te nemen in de voorjaarsnota.

De ommezwaai in het plattelandsbeleid:

Hij mist een passage over de forse ommezwaai in het Europese landbouwbeleid en plattelandsbeleid, die de provincie straks extra taken gaat geven en ook een omvangrijke extra geldstroom. Het is hoog tijd dat de provincie daarop gaat inspelen. Daarom verbaast het hem dat daarover in de nota niets is terug te vinden. Wel wordt een opmerking gemaakt over het huidige beleid maar er ontbreekt een vooruitblik op de toekomstige beleidsinspanningen en mogelijkheden.

Dreigende blokkade voor landinrichtingsprojecten:

Landinrichting is een belangrijk onderdeel van het provinciaal beleid. Gedeputeerde Lokker meldde in de laatste commissievergadering dat het rijk minder geld wil gaan uittrekken voor landinrichting en dat lang lopende projecten wellicht van de lijst zouden moeten worden geschrapt. Dat zou grote consequenties hebben voor het provinciale beleid. De gedeputeerde laat er geen gras over groeien en vertelde vorige week dat hij bij het rijk aandringt op voortzetting van de projecten. Echter, wanneer het rijk voet bij stuk houdt, wat betekent dat dan voor het beleidsterrein agrarische zaken en voor de provinciale financiën? Wellicht moet de provincie zich nu al op dit vlak een spiegel voorhouden. Hij stelt voor om de met rijksgeld betaalde landinrichting met rijksgeld in een hoog tempo te gaan ombouwen tot plattelandsontwikkeling die met Europees geld gefinancierd kan worden.

Provinciale advisering over groene regelgeving:

Zijn fractie vindt dit beleidsterrein steeds belangrijker worden, onder meer door de invoering van de Flora en Faunawet (nieuwe jachtwetgeving), de uitwerking van de Europese Vogelrichtlijn en de Habitatrictlijn. In de provincie hebben hazelworm en kleine modderkruiper bouwprojecten vertraagd of stil gelegd. De provincie krijgt op dit vlak een steeds belangrijker rol, echter, hij betwijfelt of de provincie van plan is om er meer geld in te steken en de formatie van het desbetreffende team uit te breiden. Dit is z.i. een punt voor de Kwatta-operatie. Wellicht dat dit punt als trend ook in de Voorjaarsnota genoemd moet worden.

De SP noemt voorliggende nota vlak en beschouwend. Voor wat betreft wonen en stedelijke vernieuwing laat de heer Witteman het volgende weten. De woningbouwopgave lijkt te gaan mislukken. Er is sprake van veel te weinig doorstroming, te lange wachttijden en een tekort aan starterswoningen terwijl de woningproductie achterblijft. Het voorstel is om met behulp van een investeringsimpuls van € 10 miljoen problemen te gaan aanpakken. Aangegeven wordt dat het geen subsidieregeling voor woningbouw mag zijn. Zijn vraag is: wat is het dan wel?

Graag wil hij weten wat de gewenste resultaten moeten zijn van het fonds, bv. uitgedrukt in snelheid van doorstroming, het terugdringen van wachtlijsten, en het realiseren van starterswoningen, maar ook woningen voor studenten en ouderen. Hij pleit ervoor om deze investeringsimpuls ook te gebruiken voor regiogemeenten, juist om de woningdruk in kleine kernen tegen te gaan.

Spreeker vraagt aandacht voor de gemeenten in het landelijk gebied, die bezig zijn een woningbouwprogramma te ontwikkelen en daarmee nog voor het einde van het jaar van start willen gaan.

Maatregelen als de investeringsimpuls komen voor deze gemeenten te laat. Hij is van oordeel dat de provincie juist bouwplannen van gemeenten in het landelijk gebied goed tegen het licht moet houden, teneinde na te gaan of de beoogde woningbouw niet in strijd is met het nieuwe streekplan van de provincie.

De heer Lokker zet uiteen dat er in het landelijk gebied veel moet gaan gebeuren. Zo moet er het nodige worden geïnvesteerd in de veenweidegebieden en in het reconstructiegebied. Overigens moet een deel daarvan nog worden benoemd. De knelpunten in het landelijk gebied moeten integraal worden benaderd. Met het rijk en met de andere provincies vindt discussie plaats over het overhevelen van beleidstaken van rijksoverheid naar provincies. De provincies stellen daarbij de nadrukkelijke voorwaarde dat taken alleen kunnen worden overgeheveld, wanneer ze van een bijbehorend budget worden voorzien.

Deze commissie zal afzonderlijke plannen ontvangen voor het veenweidegebied en het reconstructiegebied, vergezeld van financiële dekkingsvoorstellen.

Hij constateert dat de commissie positief is over de Grondbank, om ontwikkelingen in het landelijk gebied in gang te zetten. T.z.t. zal deze commissie daarover nadere informatie ontvangen.

Hij onderschrijft dat de Europese middelen niet altijd ten volle worden benut. GS wensen extra inzet van projecten met behulp van EU-middelen. Bureaucratie moet zoveel mogelijk worden bestreden.

De discussie met de rijksoverheid over de landinrichting is nog niet afgerond. Inmiddels is wel duidelijk dat een aantal landinrichtingsprojecten ook in de toekomst in aanmerking komt voor rijksmiddelen, met name daar waar het gaat om de realisering van de EHS, en dat aangegane verplichtingen zoveel mogelijk worden nagekomen. Zo blijft het project RAK Kromme Rijn in aanmerking komen voor rijkssubsidie.

Opmerkingen zijn gemaakt over bezuinigingen op erfbeplanting, naar aanleiding van een gesprek met Landschapsbeheer Utrecht. Wanneer de middelen niet toereikend zijn, dan kan dat aan GS worden voorgelegd. Zelf is hij daarvan niet op de hoogte.

De heer Ekkers memoreert dat er in het Coalitieakkoord afspraken zijn gemaakt over de benodigde financiële middelen voor het meerjarenplan in het kader van het streekplan. Niet bestede middelen worden naar het volgende jaar overgeheveld. De provincie wil meer nadruk gaan leggen op ontwikkelingsplannen die met partners, in de vorm van projecten, worden uitgewerkt.

De investeringsimpuls is bedoeld om knelpunten in de woningbouw op te lossen, echter, een en ander is niet bedoeld om de woningbouw te subsidiëren. De provincie wil met acht gemeenten actief op pad gaan om knelpunten, die divers van aard kunnen zijn, én mogelijke oplossingen te inventariseren. Dit vereist maatwerk. Gedacht wordt aan:

- een bijdrage in de grondkosten
- aanjaagteams
- tijdelijke procesmanagers

- procesondersteuning
- inzet van provinciale ambtenaren.

Voorts zet de heer Ekkers uiteen dat er inderdaad gemeenten zijn die achterblijven in het actualiseren van hun bestemmingsplannen. Echter, de provincie heeft niet de mogelijkheid om terzake sancties te treffen. Persoonlijk is hij van oordeel dat gemeenten, die daarin achterblijven, geen additionele gelden moeten ontvangen om actualisering van bestemmingsplannen alsnog te realiseren. Gemeenten die hun werk niet goed doen, mogen wat hem betreft daar niet voor worden beloond.

Spreker wijst erop dat er een behoorlijke kostenbesparing kan worden gerealiseerd, wanneer gemeenten hun bestemmingsplannen in digitale vorm gaan aanleveren. Hij wil nagaan in hoeverre gelden, als een positieve impuls, aan gemeenten kunnen worden verstrekt voor digitalisering van de plannen. Hij wil graag met deze commissie van gedachten wisselen op welke manier zaken op een positieve manier kunnen worden benaderd.

Opmerkingen zijn gemaakt over de Grondbank. Duidelijk wordt in de Voorjaarsnota verwoord dat de provincie niet als een projectontwikkelaar mag gaan optreden. Wel wil de provincie meer projectmatig gaan werken, bv. in het kader van het Hart voor de Heuvelrug, in samenwerking met andere partners. Zo is het mogelijk dat er grond in een begrensd gebied moet worden aangekocht, bedoeld voor verevening. Daarvoor is geld nodig, echter, die grond moet worden aangekocht om ervoor te zorgen dat het groen wordt veilig gesteld.

De heer Van Kranenburg vraagt waarom de heer Ekkers op persoonlijke titel spreekt, daar waar het gaat om het actualiseren van bestemmingsplannen van gemeenten. Hij gaat ervan uit de heer Ekkers voor het overige wel namens het college van G.S. heeft gesproken.

De heer Ekkers bevestigt dat. Hij wijst erop dat hij nog geen lid was van het college van G.S., toen de Voorjaarsnota werd opgesteld.

De voorzitter constateert dat gedeputeerde Ekkers, voor wat betreft één onderdeel uit de Voorjaarsnota, een andere zienswijze heeft.

Hij memoreert in dit kader de toezegging van GS om met gemeenten te gaan overleggen over het tijdiger actualiseren van bestemmingsplannen.

De heer Ekkers zal deze kwestie opnemen met G.S.

De heer Van Kranenburg gaat ervan uit dat er in deze commissie t.z.t. nog een discussie zal volgen naar aanleiding van het standpunt van G.S.

De voorzitter bevestigt dit. Een en ander zal aan de toezeggingenlijst worden toegevoegd.

De heer Swane constateert dat de boodschap van deze commissie aan GS is dat gemeenten niet voor wanprestaties mogen worden beloond, conform de insteek van de PvdA. De gedeputeerde ondersteunt dit.

De voorzitter laat weten dat de discussie over dit punt in de komende PS-vergadering kan worden hervat.

De heer Bos vraagt of er op termijn zicht komt op de kosten van de digitalisering van bestemmingsplannen. Voorts is zijn vraag of de Grondbank in de toekomst ook een rol kan krijgen daar waar het toekomstige woningbouwlocaties betreft (los van de projecten voor het Hart voor de Heuvelrug). Wellicht dat men zo projectontwikkelaars voor kan zijn.

Daarna vraagt hij of zijn suggesties over wonen en zorg door gedeputeerde Kamp zullen worden beantwoord, bv. om een prijsvraag voor de beste starterswoning onder het Stimuleringsfonds te brengen.

De heer Ekkers vindt de suggestie zinvol, echter, een toezegging kan hij nog niet doen. Hij wil met deze commissie van gedachten wisselen, niet over een verandering van het beleid, maar over nieuwe

ontwikkelingen, waarvoor ook de provincie oog moet hebben. Spreker noemt in dit verband de discussie over de nota Ruimte en de nieuwe wet RO.

4. Sluiting

Niets meer aan de orde zijnde, sluit de voorzitter de vergadering.